

Allahın adıyla

Kitabın adı:.....Müəllim bəy
Müəllif:.....Məhəmmədəli Cabiri
Tərcümə edən:.....İbrahim Mirzə
Çap tarixi:.....2023
Çap növbəsi:.....Birinci
Tiraj:.....1000

«Издательство Полипресс»
Тверь, Комсомольский проспект, дом 19.
Тел.: (4822) 58-19-78, 500-250,

ISBN 54-49-024519-54

MÜƏLLİM BƏY

Məhəmmədəli Cabiri

Mündəricat

Ön söz əvəzi.....	5
Məktəbxana	7
Yer kürəsi	9
Xorasanlıların etibarı	11
İyirmidən üstün	14
“Doğruların dastanı”	16
Xəstəxana	18
Ustadın qeybəti	21
Taksi sürücüsü	24
Tələbənin sualı	27
Ruhaniyyətin fəxri	29
Təsbeh.....	32
Sürücülük vəsiqəsi.....	34
Şimal səfəri.....	36
Bağışlamaq.....	38
Qarşılama	40
Kababplov	42
Pul paketi	44
Hafizşünas çörəkçi.....	47
Şirin yuxu.....	49
Müəllim	51
Suallar.....	54

Ön söz əvəzi

2 May (İranda) Müəllim günüdür. Uşaqlar hər il həmin gündə müəllimlərini təbrik edirlər, hədiyyə apara bilənlər onlarla şəkil çəkdirirlər. Heç indiyədək özünüzdən soruşmusunuz ki, niyə bu günü Müəllim günü adlandırıblar? Bəli, düz tapdınız, həmin gündə xüsusi bir hadisə baş vermişdir. May ayının 2-də münafıqlar Ustad Mürtəza Mütəhhərini şəhadətə yetiriblər; ömür boyu insanların cəhalətini aradan qaldırmağa çalışan, bu yolda bir an da rahat durmayan insanı.

İranın böyük müəllimi 1920-ci ilin fevralında Fəriman şəhərində dünyaya göz açmışdı. Uşaqlıqdan kitaba böyük marağı vardı. O, 12 yaşında Məşhəd Elm Hövzəsinə

daxil oldu, altı ildən sonra isə Qum şəhərinə gedib İmam Xomeyni və Əllamə Təbatəbai kimi böyük müəllimlərin dərslərində iştirak etdi. O, Qumda on beş il təhsil alandan sonra 1952-ci ildə bildiklərini tələbələrə öyrətmək üçün Tehrana yollandı.

Ustad Mütəhhəri Tehrandə həm müəllimlik edir, həm kitab yazır, həm də şah rejiminə qarşı mübarizə aparırdı. Şah əleyhinə fəaliyyətlərinə görə ona moizə etmək qadağan olundu, universitetdə tədrisinə maneə törədildi, hətta onu həbs etdilər. Ustad Mütəhhəri bir ömür fəaliyyət göstərəndən sonra altmış yaşında münafiqlər tərəfindən şəhadətə yetirildi.

Məktəbxana

Hələ uşaqlıqdan atasının kitabxanasına həsrətlə baxırdı. Bəzən kitablara yaxınlaşıb birini götürür, vərəqləyir, sonra yerinə qoyurdu. Kitabları oxuya bilmədiyinə, yazılanları başa düşmədiyinə görə narahat olurdu. Atası Mürtəzanın təhsilə həvəsini görüb onu çox tezliklə məktəbxanaya apardı. Müəllim ilk günlərdə ona əlifbanı və sözləri hecalara bölməyi öyrətdi. Mürtəza bu bilgiləri çox tezliklə mənimsədi. O, gecələr bir gün savadlı olub atasının kitablarını oxumaq xəyalı ilə yatırdı.

Bir dəfə yayda anası səhər tezdən yuxudan oyanıb ətrafına baxdı; Mürtəza yatağında deyildi. Ana hamını oyatdı, hər yeri axtardılar, amma onu tapmadılar. Günəş çıxana yaxın kənd sakinlərindən biri qapını

döydü, Mürtəzanı ata-anasına təhvil verib dedi: "Uşağınız məktəbxananın qapısının önündə oturmuşdu. Soruşdum ki, bala, burda nə edirsən? Dedi ki, oyandım, havanın işıqlandığını görüb elə bildim ki, dərs başlayıb, mən gecikmişəm".

İnsan barmağı ilə suyun üzərinə bir şey yazsa, yazdığı çox tezliklə itər. İnsan barmaqları ilə qum üzərinə nəsə yazsa, yazdıqları bir qədər qalar, amma yenə də qalıcı olmaz. Lakin insan daşı yonsa, üzərinə nəsə yazsa, o yazı yüzillərlə qalar. Həzrət Məhəmməd (s) buyurub: "Uşaqlıqda elm öyrənmək daş üzərinə yazı yazmaq kimidir".

Yer kürəsi

Balaca məktəbdən gəldi, paltarlarını dəyişdirib oynamağa başladı. Lakin beynindəki bir sual onu qıdıqlayırdı. Gözləyirdi ki, atası gəlsin, onu soruşsun. Ata evə girən kimi Məhəmməd onun yanına qaçdı, atasının yanında oturub dedi:

– Ata, bəs Yer kürəsi yumru deyil?

– Hə, yumrudur, – Şeyx Mürtəza cavab verdi. – Niyə soruşursan?

– Axı yumru bir şeyin bir tərəfi tərpənəndə, o biri tərəfləri də tərpənir, – Məhəmməd uşaq səsi ilə soruşdu. – Bəs nə üçün yerin bir nöqtəsində zəlzələ olanda digər hissələri tərpənmir? Niyə Yaponiyada zəlzələ olanda biz hiss etmirik?

Məhəmməd gözlərini atasının üzünə dikib cavab gözləyirdi, Şeyx Mürtəza isə

dinmirdi. Balaca atasının üzünə daha diqqətlə baxdı. Ustad qaşlarının birini qaldırıb endirə-endirə oğlundan soruşdu: "İndi mənim başım tərpənir?! Qaşla birlikdə başın digər hissələri tərpənmədiyi kimi, zəlzələ olanda da bir hissə tərpənir, o biri hissələr sabit qalır".

Bir şəhərdən o birinə getmək üçün maşına minmək, yola düşmək, səfərin əziyyətinə dözmək lazımdır. Əks-təqdirdə, həmin şəhərə çatmaq mümkün deyil. Savadsızlıqdan xilas olub savadlanmaq üçün də dərs oxumaq, müəllimlə etmək və soruşmaqdan utanmamaq lazımdır. Əlbəttə, suallarımız taleyimizə təsirli məsələlər barədə olmalıdır; çünki çox şey var ki, bilməyin bizə heç bir faydası yoxdur.

Xorasanlıların etibarı

Elm hövzəsinə daxil olduğu ilk illərdən dərrakəli uşaq kimi tanınmağa başladı. Həmin günlərdə yeniyetmə Mürtəzadan bir mətn yazmasını xahiş etdilər. O, bir məqalə yazdı; həm də gözəl və maraqlı. Şəhər rəhbərliyi tərəfindən gəlmiş və yeniyetmə hövzə tələbəsinin məqaləsini bəyənmiş bir nəfərin ona yazığı gəldi, nəsihət verməyə başladı: "Oğlum, heyf deyil, hövzəyə girmisən?! Sən bu istedadla gələcəkdə ölkənin yüksək vəzifəli şəxslərindən biri ola bilərsən".

Həmin kişi Şeyx Mürtəzanı hövzə təhsilindən daşıdırmaq üçün çox çalışdı, amma yeniyetmə şeyx öz yoluna inanırdı. Mürtəza Quma gedib on beş il də orada təhsil aldı, sonra Tehrandə hövzə və universitetdə

tədris etməyə başladı. Onun ilk elmi kitabı çap olunanda təsadüfən həmin kişi də kitabı gördü. Kitabdan xoşu gəlirdi, haraya gedirdisə, müəllifini tərifləyirdi. Bir dəfə də ustadı yaxından görüb çox təriflədi, dedi ki, siz xorasanlıların adını ucaltmısınız.

Həmin kişinin yadında deyildi ki, on səkkiz il öncə Ustad Mütəhhəridən hövzə təhsilini buraxmasını istəmişdi. Həmin günü çox yaxşı xatırlayan ustad isə öz-özünə dedi: "Əgər onda sənin sözünü dinləsəydim, uzaqbaşı bir idarə rəhbəri olardım. İndi isə bir deputatın belə təriflədiyi, fəxr etdiyi bir adam olmuşam".

Əgər əlində bir qızıl parçası olsa, hamı onun taxta parçası olduğunu desə, inanarsan?! Əgər əlində bir taxta parçası olsa və hamı onun qızıl olduğunu söyləsə, taxta qızıla çevrilər?! Yadında qalsın ki, həqiqətlər camaatın sözü ilə dəyişmir. Əgər işin

düzgünlüyünə inanırıqsa, ətrafdakıların
məyusedici sözlərinə görə onu tərk
etməməliyik.

İyirmidən üstün

İlahiyyat institutunda tədris etmək istəyən ruhanilərin hər biri müəllimlik imtahanında iştirak edirdi. Əlbəttə, imtahandan öncə hövzə təhsili aldığına dair iki tanınmış ruhani tərəfindən təsdiqnamə də gətirməli idilər.

Ustad Mütəhhəri 1953-cü ildə dostlarının israrı ilə bu imtahanlarda iştirak etdi. Çoxlu yazılı imtahanlardan sonra növbə şifahi imtahana çatdı. Şeyx Mürtəza Ustad Şəhabî, Ustad Füzuzanfər və Ustad Rəşid kimi böyük müəllimlərin suallarına cavab vermək üçün stolun arxasında oturdu. Ustadlar bir-bir sual verir, o da gözəl şəkildə cavablandırırdı. Suallar dərinləşdikcə müəllimlərin təəccübü də çoxalırdı. O vaxta qədər suallara belə qüsursuz cavab verən olmamışdı. İmtahan

bitdi və o, istisnasız olaraq bütün suallara düzgün və tam cavab vermiş oldu.

Gənc şeyx imtahan otağından çıxanda ağa Raşid də onun arxasınca bayıra çıxdı. Çox sevinirdi; onun imtahan vərəqlərini hamıya göstərib deyirdi: "Qumdan bir nəfər müəllimlik imtahanında iştirak edib, özü imtahan alan müəllimlərin hamısından savadlıdır. Əgər iyirmidən üstün qiymət olsaydı, ona verərdik".

Qədimdən deyiblər ki, tənbəlliklə bir yerə çatmaq olmaz. Heç bir idmançının ağır məşqlərə dözmədən çempion olmadığı kimi, heç bir tələbə də təhsilin əziyyətlərinə dözmədən alim ola bilməz. Şəhid Mütəhhərinin elmdə bu qədər inkişaf etməsi onun kitabla daimi ünsiyyətinin nəticəsi idi. Dostlarının dediyinə görə, o, mütalidə o qədər güclü idi ki, iki yüz səhifəlik bir kitabı bir neçə saata oxuyub qeydlərini götürürdü.

“Doğruların dastanı”

Dostları ilə oturub dini kitabların nöqsanları barədə danışdırlar. Bir nəfər təklif etdi ki, hekayə formasında əxlaqi-tərbiyəvi bir kitab yazılsın, özü də etibarlı mənbələr əsasında. Ustad Mütəhhəri bu təklifi eşidib fikrə getdi, onu yazmaq qərarına gəldi və beynində hekayələri çıxdaş etməyə başladı.

Ustad Əhli-beytin, onların dostlarının və digər saleh insanların həyatlarına dair doğru əhvalatları seçdi. Kitabın bütün qəhrəmanları saleh insanlar olduğuna görə adını da “Doğruların dastanı” qoydu. Bəziləri ona etiraz edib dedilər ki, gənc və yeniyetmələr üçün hekayə kitabı yazmaq yaxşı işdir, amma sizin üçün yox; siz böyük ustadınız, fəlsəfə və kəlam elmlərini tədris edirsiniz, elmi kitablar yazmısınız, hekayə kitabı yazmaq sizə yaraşmaz. Hətta bəziləri təklif etdilər ki,

onu öz adınızdan çap etməyin ki, elmi etibarınıza xələl gəlməsin.

Ustad Mütəhhəri onlarla razılaşımayıb deyirdi: "Cəmiyyət üçün faydalı olan hər bir iş böyükdür, bədii, yoxsa fəlsəfə kitabı olmasının fərqi yoxdur. Sizin bu düşüncə tərziniz bir ictimai xəstəlikdir, mən kitabın müqəddiməsində mütləq buna toxunacağam".

Şəhid Mütəhhəri altmış il yaşadı, ondan isə yetmişdən çox kitab qalmışdır. İmam Xomeyni o kitablar barədə buyurmuşdur: "İstisnasız olaraq onların hamısı yaxşı və faydalıdır". Ustad Mütəhhəri bu kitablar arasında "Doğruların dastanı" kitabını siz yeniyetmələr üçün yazmışdır. O, bu kitabda saleh insanların həyatından hekayələri toplamışdır. Əgər bu dəyərli kitabı oxumamınsa, ilk fürsətdə onu al və oxumağa başla.

Xəstəxana

Ensiz bir prospektin ortalarında bir ata övladını belinə götürüb çətinliklə yol gedirdi. Ustad o kişini görən kimi sürücüsünə¹ dedi: "Saxla". Sürücü dayandı, amma yol ensiz olduğuna görə dönə bilmədi, avtomobili bir qədər geriyyə verib o adama çatdı və onu mindirdi.

– Ata can, niyə uşağını belinə götürmüşən? Problemi nədir? – Ustad Mütəhhəri kişiyyə dedi.

– Uşağım xəstədir, – kişi ah çəkdi, – pulum da yoxdur. Həkimlər deyirlər ki, gərək xəstəxanada yatsın, amma o da pulludur.

Kişi ürək sözlərini deyib qurtarandan sonra ustad onun ünvanını soruşdu və dedi:

¹ Ustad Mütəhhərinin əlli yaşına qədər avtomobili olmayıb, alandan sonra da idarə etməyi bacarmadığına görə sürücü tutmağa məcbur olub.

– İstəyirsən ki, sabah uşağını xəstəxanada yatırdım?

– Niyə istəmirəm ki?! – kişi sevincək dedi.
– Sizə dua edərəm.

Ustad gülümsəyib dedi:

– Sabah bu ağa gəlib sizi xəstəxanaya aparacaq.

Ertəsi gün səhər çağı Ustad Mütəhhərinin özü universitetə getdi, sürücünü isə həmin ata və oğulu xəstəxanaya aparmağa yolladı. Xəstəxananın rəisinə də tapşırırdı ki, uşağı qəbul etsin. Təxminən iki həftədən sonra oğlanın halı tam yaxşılaşdı. Axırncı gün sürücüsünə bir qədər pul verib dedi:

– Get, xəstəxananın pulunu ödə və onları evlərinə apar.

Qardaşın üçün bir problem yarananda narahat olursan?! Əgər bacının köməyə ehtiyacı olsa, ona kömək etmirsən?! Şübhəsiz, biz öz ailəmizin problemlərinə laqeyd

qalmırıq. Allah Quranda deyir ki, bütün mömin kişi və qadınlar bir ailə kimidirlər, bir-birinin problemlərinə biganə yanaşmamalıdırlar.

Ustadın qeybəti

Arabir digər tələbələrlə oturub müxtəlif işlər barədə danışdılar. Həmin söhbətlərin birində bir neçə nəfər Ayətullah Höccətin arxasınca qeybət etməyə başladı. Şeyx Mürtəza da istəmədən o sözləri eşitdi, amma söhbət bitən kimi fikrə getdi. Bir neçə nəfərin onun müəlliminin arxasınca danışması, özünün isə sakit oturması onu incidirdi.

Bir müddətdən sonra Ayətullah Höccətin evinə getdi. Ağa Höccət başına ağ papaq qoymuş, yastığa söykənmişdi. Şeyx Mütəhhəri ona dedi:

– Düzü, bir qədər sizin qeybətinizi etmişəm. Əlbəttə, çoxunu da eşitmişəm. Mən sizin qeybətinizin edildiyi bir məclisdə oturduğuma görə peşmanam. Qərara gəlmişəm ki, bundan sonra heç vaxt sizin

qeybətinizi etməyim, edənlərə də qulaq asmayım. Bu gün sizdən üzr və halallıq istəməyə gəlmişəm.

– Ruhanilərin qeybətini etmək iki cürdür, – Ayətullah Höccət dedi. – Əgər qeybətiniz İslama və ruhaniliyə təhqirə səbəb olmasa, halal edirəm, amma İslamın heysiyyətinin tapdanmasına səbəb olsa, halallıq mənim əlimdə deyil.

– Xeyr, ağa, öz qeybətiniz idi, dinlə əlaqəsi yox idi.

Bəzən sözüümüz yalan olur. Bəzən də yalan olmur, amma kiminsə eybini açır. Bəzən sözlərimiz kiminsə qəlbini qırır. Bəzən özümüz də fikir vermədən sözlərimizlə digərlərini ələ salırıq. Çox vaxt hirsələnirik və ağzımızdan söyüş çıxır... Dillə edilən günahlar bunlardan olduqca çoxdur. Buna görə həzrət Əli (ə) dili yırtıcı bir heyvana

bənzədib deyir ki, ona nəzarət etməsək,
digərlərinə zərər yetirər.

Taksi sürücüsü

Fərimandan Məşhədə getmək istəyirdi. Qardaşı və onun dostu ilə birlikdə taksi dayanacağına getdi. Ustad Mütəhhəri maşına minmək istəyəndə sürücü üzünü turşudub:

- Ruhanilərin ayağı ağırdır. Əgər ruhani mindirsəm, ya qəza törədəcəyəm, ya da maşınının motoru xarab olacaq, - dedi, sonra da gözləmədən maşınını işə salıb yola düşdü.

Mütəhhərinin qardaşı ilə onun dostu taksi izlədilər, yanacaqdoldurma məntəqəsində tutub bərk döydülər.

Bir-iki saatdan sonra polis ustadın qardaşını aparmağa gəldi, orada məsələni öyrənib taksi sürücüsünə dedi: "Siz hər hansı görkəmdə olan bütün sərnişinləri mindirməlisiniz, hansı haqla onu təhqir etmisiniz?!" Söhbət əsnasında Ustad Mütəhhəri sürücünün üzündən öpdü, ondan

üzr istədi. Sürücü də polisin onu müdafiə etmədiyini görüb şikayətini geri götürdü.

Polis taksi sürücüsünə dedi:

- Gərək bu ağanı Məşhədə aparasan.

- Mən ona görə döyülmüşəm, - deyə sürücü razılaşmadı, - indi onu mindirib Məşhədə aparım?!

- Onda bundan sonra Fəriman-Məşhəd marşrutunda işləməyəcəksən.

Ustadı məcburən mindirmiş sürücü əvvəldə ona baxmır, sözlərinə cavab vermirdi, amma get-gedə ondan xoşu gəldi. Məşhədə çatanda sərnişinlər endilər, sürücü isə onu saxlayıb dedi:

- İmam Rzanın (ə) məqbərəsinə gedib tövbə etmək istəyirəm, amma bilmirəm necə edirəm?

- Get, İmam Rzaya de ki, bu gündən bütün günahlarımı kənara qoydum; namaz qılıb oruc tutmaq istəyirəm, - ustad cavab verdi.

Hər bir qıflın öz açarı var. Digərlərinin könlünü almaq üçün sevgi açarından istifadə etmək lazımdır. Bu, pulla və zorla mümkün olan deyil. Allah-taala həzrət Məhəmmədə (s) buyurub ki, əgər mülayim və mehriban olmasaydın, heç kim sənə yaxınlaşmazdı.

Tələbənin sualı

İnqilabın qələbəindən cəmi bir həftə ötürdü. Ustad Mütəhhəri çox gərgin rejimdə işləyirdi. Həmin günlərdə daha çox, bayırda olur, evə az gəlirdi. Bir dəfə gecə saat 12-də tələbələrinin biri onun evinə zəng vurub qarşısına çıxmış bir sualı vermək istəyir. Ustadın xanımı deyir: "Şeyx Mürtəza hələ evə gəlməyib; gələndə deyərəm, sizinlə əlaqə saxlayar".

Ustad evə gec qayıtdı. Xanımı onu qarşıladı, çay verəndən sonra dedi: "Saat 12-də bir tələbəiniz zəng vurmuşdu, sualı vardı. Dedim ki, gələndə sizinlə əlaqə saxlayar".

Ustad saatına baxdı. Gec idi, zəng vurmaq üçün uyğun zaman deyildi. Xanımına dedi ki, səbh namazında zəng vuraram. Azan vaxtı namazını qıldı, dualarından sonra

telefona yaxınlaşdı, dəstəyi götürüb şagirdinə zəng vurdu və dedi: "Bağışla, gecə evə çox gec gəldim, zəng vurmaq üçün uyğun zaman deyildi. İndi də bir yerə getmək istəyirəm, amma dedim ki, əvvəl sualına cavab verim, sonra gedim".

Bəzi avtomobillər sürətli olub sərnəşinləri tez apardıqları kimi bəzi işlər də insanı Allaha daha tez yaxınlaşdırır. İmanlı insanlara xidmət etmək Allahın çox sevdiyi və bu xidməti edənə çoxlu mükafat verdiyi işlərdəndir. İmanlı insanların işlərini yoluna qoymaq o qədər əhəmiyyətlidir ki, İmam Sadiq (ə) buyurub: "Bir imanlı insanın ehtiyacını aradan qaldırmağın mükafatı Məscidül-həramda bir aylıq etikafın mükafatından çoxdur".

Ruhaniyyətin fəxri

O günlərdə çox məşhurlaşmışdı, müxtəlif yerlərə çıxış etməyə çağırırdılar. Bir dəfə onu Şiraz Dövlət Universitetinə dəvət etdilər. Qərara alındı ki, tələbə və müəllimlər önündə çıxış etsin.

Toplantı zalı adamlarla dolmuşdu. Təxminən bütün müəllimlər gəlmişdilər. Rektorun özü birinci sırada oturmuşdu. Müəllimlərin biri ustadı təqdim edərək dedi:

“Mən ağa Mütəhhərini tanıyıram; həm də yaxşı tanıyıram. O, Qum Elm Hövzəsinin ən yaxşılarından, Ayətullah Xomeyninin ən dəyərli şagirdlərindəndir. Kitablarının biri o birindən yaxşıdır. Cəsarətlə deyirəm ki, əgər digərləri üçün ruhani geyimi fəxrdirsə, ağa Mütəhhəri ruhani geyiminin fəxridir”.

Ustad Mütəhhəri müəllimin son cümləsini eşidib narahat oldu, əbasını çıxarıb qatladı, tribunanın üstünə qoyub söhbətə başladı. Əvvəldə üzünü həmin müəllimə tutub dedi:

– Bu nə söz idi söylədin?! Heç nə dediyini başa düşdünmü?! Məgər Mürtəza Mütəhhəri kimdir ki, ruhani geyiminin fəxri ola?! Mənim ömrümdə cəmi birçə fəxrim var, o da bu əmmamə və əbadır. Mən kiməm ki, ruhaniyyətin fəxri olam?!

Elm hövzəsi böyük insanlar yetişdirmişdir. Xacə Nəsirəddin Tusi, Şeyx Bəhayi, Ayətullah Həsənzadə Amuli və digər böyük alimlər elm hövzələrinin məzunları olmuşlar. Hövzə cəmiyyətə alimlərdən əlavə, Mirzə Şirazi, Mirzə Kuçik xan Cəngəli, İmam Xomeyni və digər böyük siyasətçilər, mübariz insanlar da təqdim etmişdir. Sən digərlərindən soruşmaqla və ya internetdə

araşdırmaqla adları çəkilən bu alimlərlə daha yaxından tanış ola bilərsən.

Təsbeh

Uşaqlar Mürtəza əmini görən kimi oyunlarını saxlayıb ona doğru qaçdılar. Bütün uşaqlarla salamlaşandan sonra dedi: "Bura gələndə yolda təsbəhimi itirdim. Onu kim tapsa, iki түmən mükafatı var". Uşaqlar təsbəhi tapmaq üçün diqqətlə yolu axtarmağa başladılar.

Gərgin rəqabət gedir, hər kəs təsbəhi tapmağa çalışırdı. Bir neçə dəqiqədən sonra ustadın qardaşı oğlu təsbəhi tapıb əmisinin yanına qaçdı. O, təsbəhi iki əlində göyə qaldırıb həyəcanla deyirdi: "Əmi, mən tapdım".

Uşaq təsbəhi verib sevincək iki түmənə aldı. Getmək istəyəndə isə əmisi dedi: "Bu iki түmənlə nə alacaqsan?" Balaca oğlan dərhal cavab verdi: "Yeməli bir şey". Ustad əlini

onun başına çəkib dedi: "Yaxşı bir kitab adı desəm, alarsan?" O, kitabın adını çəkdi. Qiyməti iki tümən altı rial idi. Altı rialı da özü verib qardaşı oğluna kitabı aldı.

Bəzi əyləncələr yalnız insanın vaxtını hədəf edir, ona heç bir fayda yetirmir. İdman kimi bəzi fəaliyyətlər isə insanı həm əyləndirir, həm də bədənini gücləndirir. Bəzi işlər bizim boş vaxtlarımızı doldurmaqdan əlavə, biliyimizi də artırır. Kitab oxumaq elmimizin günbəgün çoxalmasına və ömrümüzdən daha yaxşı istifadə etməyimizə səbəb olur.

Sürücülük vəsiqəsi

Avtoqəza çox ağır olmuş, ustadın maşınına təxminən yeddi-səkkiz min tümənlik zərər dəymişdi. Ağa Mədəni Vanet yük maşınının sürücüsünün sürücülük vəsiqəsinin olmadığını bilən kimi səsinə ucaldıb dedi: "Gərək polis gəlsin".

Vanetin sürücüsü ustada yaxınlaşıb dedi:

– Sizin sürücünüz məni həbs etdirmək istəyir. Xahiş edirəm, qoymayın.

– Bu Allah bəndəsini həbs etdirmək istəyirsən?! – ustad ağa Mədənini çağırıb gülə-gülə dedi. – Mənə səndən şikayət edir.

– Axı, hacı ağa, düzgün deyil ki, kim gəldi sükanın arxasına keçib camaatın maşınını əzsən. Gərək tənbeh də olsun, – ağa Mədəni narahat halda dedi.

– Dəyən ziyanı sığortadan al, bu Allah bəndəsini burax.

– Sürücünün vəsiqəsi olmadığına görə sığorta ziyanı ödəməyəcək. Təxminən yeddi-səkkiz min tümənlik ziyan vurub.

– Eybi yoxdur, – ustad yenə gülüb dedi. – O, fəhlədir, zəhmətkeşdir, belə isti havada işləyir. Deyir ki, qoca anası var, sənsə onu həbs etdirmək istəyirsən?!

Əgər diqqətsizlikdən dostunun paltarını qələmlə yazsan, velosipedlə kimisə vursan, ya da oyunun ortasında topa zərbə vurub qonşunun pəncərəsinin şüşəsini sındırsan, səni bağışlamalarını istəyərsən, yoxsa cəzalandırmalarını? Bəs bu işləri digəri sənə qarşı görsə, reaksiyan necə olar? Əziz qızım, yaxşı oğlum, həmişə özümüzü qarşı tərəfin yerinə qoymağa adət edək, özümüzlə necə davranılmasını istəyiriksə, digərləri ilə də elə davranacağıq.

Şimal səfəri

1978-ci ilin novruz bayramına bir neçə gün qalmış tələbələrindən biri bir işdən ötrü yanına gəldi. Ustad Mütəhhəri ona dedi ki, çox yorulmuşam, ürəyim istəyir, iki-üç gün sakit bir yerdə istirahət edirəm. Tələbə bayram tətilində şimala getməyə hazırlaşdı. Ustada da onunla getməyi təklif etdi. Ustad tələbəsinin telefon nömrəsini alıb dedi: "Əgər mümkün olsa, mütləq əlaqə saxlayacam".

Bayramdan bir neçə gün sonra səfərə imkan yarandı. Ustad şimala gedib bir həftə qaldı. Lakin o, bu müddətdə istirahət etdiyi evdən bayıra çıxmadı, bütün yeddi günü orada oxuyub-yazmaqla keçirdi. Tələbə ona meşədə gəzməyi və dəniz kənarına getməyi təklif edəndə razılaşmırdı. Bir gün tələbə dedi: "Axı siz yorğunluğunuzu aradan

qaldırmaq üçün səfərə gəlmisiniz, yaxşı olmazmı bu gözəl yerlərdə bir qədər gəzib istirahət edəsiniz?!"

Ustad cavab verdi: "Mən bir ay da otaqda oturub müaliə və araşdırma ilə məşğul olsam, yorulmaram. Mən elmi işlərimə vaxt tapmayanda yoruluram. Mənim istirahətim budur ki, araşdırdığım mövzuları yazıb oxucuların ixtiyarına buraxım. Mənim üçün heç bir əyləncə kitab və məqalə yazmaqdan yaxşı deyil".

İnsanların istirahət və əyləncəsi şəxsiyyətlərinə görə fərqli olur. Bəzi adamlar əyləncəni yeyib-yatmaqda görürlər. Bəziləri digərlərinə kömək etməkdən həzz alır və həmişə başqalarının problemlərini aradan qaldırmağa çalışırlar. Bəzilərinin də ən böyük istirahəti insanları cəhalətdən xilas edəcək araşdırmalar aparmaq, elmi işlər görməkdir.

Bağışlamaq

Tehran Dövlət Universitetinin İlahiyyat institutunda tədris etdiyi bir neçə ildə çoxlu tərəfdar toplamışdı. Ustadın qeyri-adi bilik səviyyəsi, tədrisdə yüksək nizam-intizamı, nümunəvi təvazökarlığı və digər yaxşı xüsusiyyətləri çoxlarının onu sevməsinə səbəb olmuşdu. Əlbəttə, bəziləri də paxıllıqdan və başqa səbəblərdən ona qarşı çıxırdılar.

Bir dəfə Ustad Mütəhhəri ilə universitet ruhanilərindən birinin arasında fikir ayrılığı yarandı. Ustad həmin məsələ barədə heç kimlə danışmasa da, həmin ruhani həmişə onun qeybətini edirdi. Bu qeybətlər barədə ustada xəbər çatırdı, amma o, heç bir söz demirdi. Bir müddətdən sonra həmin ruhani dünyasını dəyişəndə doktor İmami ustadın

yanına gəlib xahiş etdi ki, haqqını halal etsin. Ustad Mütəhhəri dedi: "Allaha and olsun, onun ölüm xəbərini eşidən gün çox narahat oldum, dedim ki, İlahi, mən onu bağışladım, Sən də bağışla".

Qiyamətin sorğu-sualı çox dəqiq və cətindir. Allah söz verib ki, kimsə zərrə qədər yaxşı və ya pis iş görsə də, onun qarşılığını görəcək. Lakin həmin Allah başqa bir yerdə buyurmuşdur: "Başqalarının səhvlərini bağışlayın, bir-birinizi əfv edin. Məgər Allahın sizi bağışlamasını istəmirsiniz?!" Bu dünyada digərlərini çox tezliklə bağışlayanların günahlarını da Allah bağışlayar.

Qarşılama

Xanımı təklif etdi ki, İsfahana qızını görməyə getsinlər. Ancaq ustadın işləri çox idi, gedə bilmirdi. Xanımı bir rəfiqəsi ilə gedib bir neçə gün qızıgildə qaldı. Ustad qızını görməyə gedə bilmədiyinə görə narahat oldu.

Ustadın xanımı bir neçə gündən sonra qayıtmaq qərarına gəldi. Avtobus axşam yola çıxıb gecənin sonlarında Tehrana çatdı. Avtovağzaldan evə qədər gəlmək də bir qədər zaman aldı və xanım səhər namazından bir qədər öncə evə çatdı.

Xanım qapını açan kimi ustad onu qarşıladı, ona meyvə, çay və şirniyyat gətirdi. Xanımın rəfiqəsi süfrəni görüb təəccüblə soruşdu: "Bütün ruhanilər belə yaxşıdırlar və xanımlarını sevirlər?"

Ustad övladlarının oyaq qalmadığına görə şikayətlənib narahat halda: "Qorxuram ki, bir zaman mən olmaram və səfərdən qayıdanda səni heç kim qarşılamaz" deyəndə isə həmin xanımın təəccübü daha da artdı.

Qədimdə bir çox mədəniyyətlərdə qadına dəyər vermirdilər. Hindistan kimi bəzi ölkələrdə kişi dünyadan köçəndə xanımını da onunla yandırırıdılar. Həzrət Məhəmmədin (s) peyğəmbərliyindən öncə Ərəbistan kimi ölkələrdə yeni doğulmuş qız uşaqlarını diri-diri torpağa basdırırdılar. Bəzi mədəniyyətlərdə kişiyə xanımı döyməyə icazə verilir. İslam dini isə kişilərə tapşırır ki, xanımlarından muğayat olsunlar və onlara çox sevgi göstərsinlər.

Kababplov

Ustad həmişə instituta sadə xörək aparırdı; bəzən çörəklə xurma, bəzən çörək, pendir və göyərti, bəzən də xurma və kərə yağı. Bir gün günortaya yaxın sürücüsünə zəng vurub otağına çağırırdı. O gələndə soruşdu: "Bu gün günortaya yemək gətirməmişik, nə yeyək?" Mədəni dedi ki, institutun restoranında həm kababplov var, həm də toyuqplov. Ustad gülüb dedi: "Deməli, mənim sadə xörəklərimdən bezib kababplov həvəsinə düşmüşsən? Eybi yox, get, kababplov, ya da toyuqplov al, amma iki ədəd çörək də al".

Mədəni xörəkləri alıb gətirdi, namazdan sonra ikisi də süfrə başına keçdi. Ustad azyeyən idi, xörəyini bitirməmiş "əlhəmdülillah" deyib kənara çəkildi. Mədəni

dedi: "Ustad, su içirsiz? Sizə su gətirim?"
Ustad başının işarəsi ilə su istəmədiyini
bildirib ayağa qalxdı, stəkanı götürüb krana
yaxınlaşdı, su ilə doldurub Mədəninin önünə
qoydu və dedi: "Sənə su gətirdim".

Kim özünü digər imanlı insanlardan kiçik
bilib onlara xidmət etsə, Allah yanında əziz
olar. Allah həzrət Musaya buyurub:
"Bilirsənmi, bütün insanların arasından niyə
səni özümə həmsöhbət seçmişəm?!" Musa (ə)
cavab verdi: "Yox, bilmirəm, ey Rəbbim, nə
üçün?" Allah buyurdu: "Mən bütün
bəndələrimə baxdım, heç kimi səndən
təvazökar görmədim".

Pul paketi

Məhkəmə hakimlərindən biri 1966-cı ildə "Günün qadını" jurnalına məqalə yazırdı. Onun yazıları dinə qarşı təhqirlə dolu olurdu. O, jurnalın oxucularına İslamda qadın hüquqlarının tapdandığını söyləməyə çalışırdı. Ağa Məhdəvinin yazıları bir-iki dəfə çap olunandan sonra Şəhid Mütəhhəri ona cavab vermək qərarına gəldi. Dostlarından birinə dedi ki, jurnalla danışsın, onun cavablarını çap etsinlər.

"Günün qadını" jurnalı razılaşdı. Qərara alındı ki, səhifənin bir tərəfində ağa Məhdəvinin yazıları getsin, onunla üzbəüz digər tərəfdə də Ustad Mütəhhərinin cavabları çap olunsun. Oxucular bu üsulu bəyənib jurnalın əməkdaşlarına təşəkkür edirdilər. Lakin altı həftədən sonra Məhdəvi

dünyadan köçdü və daha heç nə yaza bilmədi. Baş redaktorun təklifi ilə Ustad Mütəhhəri məqalələrini göndərir və hər həftə çap olunurdu.

Ustad 33 məqalədən sonra jurnalla əməkdaşlığına son qoydu. Bir neçə həftədən sonra evinə bir kişi gəlib ona bir qədər pul verdi və dedi: "Xahiş edirəm, jurnala yazı göndərin. Sizin məqalələriniz çap olunanda bizim satışımız çox artmışdı". Ustad pul paketini onun özünə qaytarıb dedi: "Mən əvvəldən pul üçün yazmırdım ki, indi də yazım. Onda hiss edirdim ki, bu, mənim dini vəzifəmdir, indi isə sizin jurnalınıza yazmağı özümə vəzifə bilmirəm. Sən də pulunu götür, başqa yerdə xərclə".

Kimsə sənin atanı söysə, laqeyd qalarsan?! Kimsə daşla sizin evinizin şüşəsini sındırsa, narahat olmazsan?! Bir nəfər sənin kitabını cırsa, ona bir söz deməzsən?! Əgər bir uşaq

atanın maşınının təkərinin havasını boşaltsa, onunla dalaşmazsan? Bəli, düzdür, bizə aid olanlara kim hörmətsizlik etsə, sakit durmaz, müdafiə edərik. Yadınızdan çıxmasın ki, din də bizə aid olan ən dəyərlilərdən biridir. Bəzən onu müdafiə etmək üçün öz canımızdan da keçməliyik; necə ki, İmam Hüseyn (ə) dinə görə canından keçdi.

Hafizşünas çörəkçi

İnsanlar sırada dayanıb növbələrini gözləyirdilər. Çörəkçi çörək bişirirdi. Bir ruhani yaxınlaşıb ona salam verdi və dedi: "Bir neçə dəqiqə vaxtınızı almaq istəyirəm. Bir dostumdan eşitmişəm ki, Hafiz barədə yaxşı məlumatlarınız var. Mümkünsə, bir vaxt təyin edib görüşərdik".

Çörəkçi Ustad Mütəhhərinin dükana gəldiyinə inana bilmirdi, özü də onun biliklərindən istifadə etmək üçün! Əvvəlcə təvazökarlıq edib dedi: "Biz hara, siz hara?! Siz özünüz hövzə və universitet müəllimisiniz, hər şeyi məndən yaxşı bilirsiniz".

Çörəkçinin sözləri qurtarandan sonra ustad təklifini yenidən söylədi, xahiş etdi ki,

görüş üçün vaxt təyin etsin. Qərara alındı ki, görüş çörəkçinin evində olsun.

Ustad vaxtında görüşə getdi. Onlar Hafizin şeirləri barədə iki saat söhbət etdilər. Yaxşı görüş keçdi, ustadın ürəyincə oldu. Orada növbəti görüş üçün vaxt təyin etdilər və beləliklə iki-üç dəfə oturub Hafizdən danışdılar. Bir neçə ildən sonra Ustad Mütəhhəri çörəkçi ilə söhbətlərinin nəticəsini "Hafiz irfanı" kitabında yazıb çap etdirdi.

İnsan bir şeyi itirəndə axtarır və harada tapsa, götürür. Hətta itirdiyini zibillərin içində tapanda da götürüb təmizləyir və ondan istifadə edir. Həzrət Məhəmməd (s) buyurub ki, hikmətli söz möminin itirdiyi şeydir, onu kimdən eşitsə, qəbul etsin. İmamlarımız da söyləyiblər ki, yaxşı sözləri kim desə, qəbul edin, hətta kafir və ya münafiq olsa da.

Şirin yuxu

Şəhadətindən üç gün qabaq birdən yuxudan oyandı. Elə diksindi ki, xanımı da ayıldı. Bədəni isti idi, qəribə haldaydı. Xanımı soruşdu:

– Nə olub? Niyə oyandın?

Ustad yuxusunu danışmağa başladı:

– İmam Xomeyni ilə birlikdə Kəbənin yanında dayanmışdım. Bir də gördüm ki, həzrət Məhəmməd (s) camaatın arasından bizə doğru gəlir. İmamı göstərib dedim ki, ey Allahın rəsulu, ağa sizin övladlarınızdır. Peyğəmbər imama yaxınlaşdı, onunla görüşüb-öpüşəndən sonra mənim yanıma gəldi, dodaqlarını üzümə qoydu. Mən sevindiyimdən yuxudan diksindim. Peyğəmbərin (s) dodaqlarının hərarətini indi də hiss edirəm, – dedi və bir qədər sükut

edəndən sonra əlavə etdi: – Əminəm ki, tezliklə mühüm bir hadisə baş verəcək.

Bəzi işlərin ləzzəti ötəridir, amma insana çoxlu problem yaradır. Bəzi işləri görmək çətin, amma sonu gözəldir. Tələbə olmaq, dərs oxumaq, Allahın sözünü insanlara çatdırmaq, cəhalət və xurafata qarşı mübarizə aparmaq çox əziyyətli işdir, amma Peyğəmbərin (s) razılığı kimi gözəl bir sonluğu vardır. Sən, əziz oğlum və yaxşı qızım, bir qədər fikirləş, gör hansı işlərimizin ləzzəti ötəridir, amma dünya və axirətdə bizə çoxlu problem yaradır?

Müəllim

Son günlərdə təhdidlər daha da ciddiləşmişdi, lakin ustad daha sakit və mehriban görünürdü. Dostlar təklif edirdilər ki, ona mühafizəçi ayrılın, o isə qəbul etməyib deyirdi: "Allah nə vaxt istəsə, ölümümüz çatacaq; şəhadətlə olsa, daha yaxşı!"

Çərşənbə axşamı, 2 may 1979-cu ildə dostlarının birinin evinə iclasa gedirdi. Əvvəlcə oğlundan xahiş etdi ki, onu aparsın, bir neçə dəqiqədən sonra isə dedi: "Dostlarımdan biri gəlib aparacaq".

Təxminən axşam saat 8-də kitabxanasına gedib qeydlərini gözdən keçirdi. Oğlu Müctəbə da kitabxanaya girib namaz qılmaq üçün canamaz götürdü. Anası dedi:

– Deməmişəm ki, bu canamazlar qonaqlar üçündür?!

– Önəmli olan ilk vaxtda namaz qılmaqdır, – ustad dedi. – Namaz hər şeydən dəyərli və əhəmiyyətliyədir.

Az sonra dostu gəldi, birlikdə getdilər. İclasdan sonra təxminən saat 22:20 dəqiqədə evdən çıxdı. Dostunun avtomobilinə tərəf piyada getdiyi yerdə bir nəfər onu çağırdı. Ustad başını çevirəndə isə həmin adam atəş açdı. Güllə öz işini gördü və ustad bir qədər sonra xəstəxanada şəhadətə qovuşdu.

Həmin gecə Şəhid Mütəhhərinin evinə sükut çökmüşdü, heç kimin gözüne yuxu getmirdi. Gecə saat 02:30 dəqiqədə evin sükutu saatın qəfil zəngi ilə pozuldu, amma gecə namazına qalxan ustad daha həyatda deyildi.

Bir lampanın elektrik stansiyası ilə əlaqəsi kəsilsə, sönər. Əgər ürək döyünməsə, insan

ölər. İnsan ruhunun yaşaması da Allahla əlaqəyə bağlıdır; insan namazdan uzaqlaşsa, get-gedə qəlbi ölər.

Suallar

1. Həzrət Məhəmmədin (s) buyruğuna əsasən, ... elm öyrənmək daş üzərinə yazı yazmaq kimidir.

- a) Uşaqlıqda
- b) Yeniyetməlikdə
- c) Gənclikdə
- ç) Qocalıqda

2. Universitetdə müəllim işləmək üçün Ustad Mütəhhəridən kim imtahan aldı?

- a) Ustad Rəşid
- b) Ustad Fəruzanfər
- c) Ustad Şəhəbi
- ç) Hamısı

3. Şəhid Mütəhhəri hansı kitabını yeniyetmələr üçün yazmışdır?

- a) İlahi ədalət
- b) Mənəvi azadlıq

- c) Doğruların dastanı
- ç) Hüseyn qəhrəmanlığı

4. Ustad Mütəhhəri qeybətini etdiyi üçün kimdən üzr istədi?

- a) Ayətullah Bürucerd
- b) Ayətullah Xansari
- c) Ayətullah Xəzəli
- ç) Ayətullah Höccət

5. Şəhid Mütəhhəri nəyi özünə fəxr bilirdi?

- a) İranlı olmaq
- b) Ruhani geyimi
- c) Xorasanlı olmaq
- ç) Heç biri

6. Ustad Mütəhhərinin ən böyük istirahəti nə idi?

- a) İdman
- b) Dağa çıxmaq
- c) Dənizə tamaşa etmək
- ç) Mütaliə və kitab yazmaq

7. Ustad xanımını qarşılamaq üçün nə iş gördü?

- a) Yatdı
- b) Ona çay və meyvə hazırladı
- c) Qapının yanında oturub gözlədi
- ç) Heç biri

8. Şəhid Mütəhhəri İslamda qadın hüquqları barədə hansı jurnala məqalə yazırdı?

- a) Günün qadını
- b) Gülağa
- c) Keyhan
- ç) Həmşəhri

9. Ustad Mütəhhəri hansı şəxsiyyət barədə danışmaq üçün çörəkçi ilə görüş təyin etdi?

- a) Sədi
- b) Mövlana
- c) Hafiz
- ç) İmam Xomeyni

10. Şəhid Mütəhhəri şəhadətindən üç gün qabaq yuxuda kimi gördü?

- a) Həzrət Əli (ə)
- b) İmam Həsən (ə)
- c) Həzrət Məhəmməd (s)
- ç) İmam Rza (ə)